

3. Захаренко О. А. 210 шкільних лінійок: Загальношкільні лінійки, проведені в сільській школі протягом 1998-2000 року / Захаренко О. А., Захаренко С. О. – Сахнівка, 2002. – 295 с.
4. Захаренко О. А. Школа над Россю / Захаренко О. А., Мазурик С. М. – К.: Радянська школа, 1979. – 150 с.
5. Захаренко О. А. Щаслива доля поколінь / Захаренко О. А., Мазурик С. М. // Радянська школа. – 1977. – № 11. – С. 56-62.
6. О. А. Захаренко про родинне виховання: Хрестоматія / Укладач: С. О. Захаренко; За ред. Л. І. Прокопенко. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. – 100 с.
7. Захаренко С. О. Формування духовних цінностей молоді у творчій спадщині О. А. Захаренка. Навч. посіб. / Захаренко С. О., Орлова Н. В. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2006. – 252 с.

Надійшла до редколегії 30.09.2009

УДК 378.022

Андрущенко Н. О.

ПІДГОТОВКА У ВНЗ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті коротко охарактеризовані три (американський, японський та європейський) підходи до підготовки управлінських кадрів, наведено психологічну структуру управління та окреслено місце вищих навчальних закладів освіти в системі підготовки управлінських кадрів. Ключові слова: управлінська діяльність, управлінські кадри, психологічна структура управління, суб'єкт і об'єкт управління, конфліктологія.

Андрущенко Н. О. Подготовка в вузе будущих менеджеров к управленческой деятельности. В статье кратко охарактеризованы три (американский, японский и европейский) подходы к подготовке управленческих кадров, наведена психологическая структура управления и очерчено место высших учебных заведений в системе подготовки управленческих кадров. Ключевые слова: управленческая деятельность, управленческие кадры, психологическая структура управления, субъект и объект управления, конфликтология.

Andrushenko N. A. Prepare in an institute of higher future managers to administrative activity. In the article briefly described three (American, Japanese and European) going near training of administrative personnels, the psychological structure of management is pointed and the place of higher educational establishments is outlined in the system of training of administrative personnels. Keywords: administrative activity, administrative shots, psychological structure of management, subject and management object, konfliktology.

Як свідчить досвід розвинутих країн, професійне мислення менеджерів формується саме в процесі навчання, у сучасних умовах вкрай потрібна фундаментальна підготовка менеджерів. При цьому можна виділити три підходи до підготовки управлінських кадрів: американський, японський та європейський. *Американський підхід* полягає у тому, що менеджер розглядається як професіонал, який має спеціальну освіту (у багатьох випадках як доповнення до технологічної, юридичної, економічної). У відповідності з цим у США створена розгалужена система навчальних закладів (коледжі, університети, школи бізнесу, центри підвищення кваліфікації), діяльність яких спрямована на підготовку менеджерів. *Японський підхід* дещо інший. Японці готують керівників безпосередньо на фірмі на основі концепції „навчання за допомогою досвіду”, цілеспрямовано проводячи претендентів на керівні посади через цілий ланцюг посад. Це дозволяє майбутнім керівникам не тільки ретельно вивчити свою фірму та зрозуміти специфіку різних аспектів бізнесу, але й розвинути навички спілкування та подолання (чи розв'язання) конфліктних ситуацій. *Європейський підхід* займає проміжне положення між американським та японським. Європейці, з одного боку, мають школи бізнесу та центри підвищення кваліфікації, а з другого – широка освітня підготовка менеджерів пов'язується з детальним розглядом практики управління через опрацювання багатьох управлінських ситуацій та участь в розробці консультаційних проектів [3].

Формування вітчизняної системи підготовки управлінських кадрів є нагальною потребою сучасного суспільства. Важливою і невід'ємною складовою частиною цієї системи вже стали вищі навчальні заклади, які пропонують студентам цикл курсів управлінського спрямування. Наприклад,

одна з дисциплін цього циклу – курс „Психологія управління та конфліктологія”; основною метою викладання якого є формування у майбутніх менеджерів умінь психологічного аналізу особистостей та міжособистісних взаємин у групах, визначення засобів оптимального впливу на працівників для створення належного соціально-психологічного клімату в колективі, а також одержання студентами теоретичних знань з конфліктології, оволодіння практичними навичками врегулювання конфліктів різних рівнів та боротьби з наслідками стресу, як побічного явища конфліктних ситуацій. Для досягнення визначеної мети в процесі викладання цього курсу необхідно вирішити такі завдання, як допомога майбутнім менеджерам усвідомити роль і значущість психологічного підходу в процесі управління; підвищення рівня управлінської компетенції майбутніх менеджерів за допомогою отримання ними психологічної підготовки в галузі соціального управління; навчання сучасним методикам попередження власних стресів у менеджера та боротьби з їх наслідками у підлеглих; допомога майбутнім менеджерам у усвідомленні місця й ролі конфліктології в практиці управління.

Управлінська діяльність завжди передбачає самодіяльність і творчість суб'єктів та об'єктів управління. Управлінські дії потребують розумного використання людських ресурсів в управлінні, а недбале ставлення до них може спричинити ескалацію (загострення) суперечностей, непорозумінь, конфліктів, плинність кадрів тощо. Отже, можна сказати, що *управлінська діяльність – це сукупність скоординованих дій та заходів, спрямованих на досягнення певної мети в межах організації* [4].

Проблема людського чинника в управлінні пов'язана з прагненням людини до певних цілей та їх досягнення. В зв'язку з цим важливим є з'ясування основних складових діяльності менеджера: мотиву, мети, планування діяльності, опрацювання поточної інформації, оперативного образу (концептуальної моделі), прийняття рішень, дії, перевірки результатів і корекції дій. У даному випадку мотив тлумачать як стійку особистісну властивість, яка зсередини спонукає людину до певних дій. Основними складовими мотиваційної сфери особистості є потреби й цілі.

В управлінській діяльності загальна мета є тим чинником, що об'єднує людей, стимулює їх до праці, сприяє згуртуванню колективу в єдине ціле. Загальний план є стрижнем її організації в часі та просторі, забезпечує зв'язок між діями, координує взаємозв'язки. Управлінська діяльність постає як умова доцільної взаємодії людини з предметним світом, а управління як системне утворення поєднує в собі такі структурні компоненти: мету, управлінську діяльність, управлінський процес, учасників управлінського процесу, взаємини, засоби й умови досягнення мети, соціокультурне та етнопсихологічне середовище, результат (рис. 1).

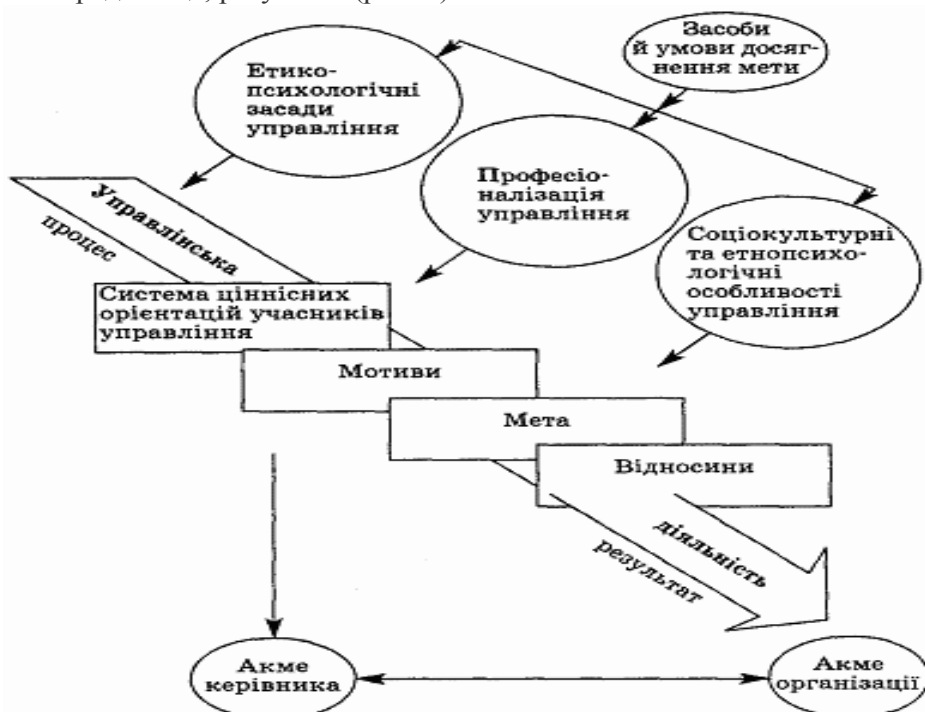

Рис. 1. Психологічна структура управління [1]

Вищевикладене свідчить, що людина включається в діяльність через систему планування, організації керівництва та регулювання на основі своїх сформованих потреб та здібностей, а механізмом їх реалізації є управлінська діяльність, що виявляється у процесах розробки програм керованої діяльності, вибору найоптимальнішого варіанта дій, налагодження зворотних зв'язків, усунення відхилень у реалізації програм. Ці процеси поєднують суб'єкт і об'єкт управління, зв'язок між ними опосередкований засобами управління і реалізується за певних обставин. Саме за таких умов виникає результат управління як форма виконання заданої суб'єктом управління програми, в якій наперед визначено всі дії суб'єкта і об'єкта управління [1].

Основними задачами управління можна вважати ті, які полягають у визначенні цілей організації і створенні необхідних (економічних, організаційних, технічних, соціальних, психологічних та ін.) умов для їх реалізації, також у „встановленні гармонії” між трудовими процесами та координації спільної діяльності працівників. *Суб'єкт управління* – це структурно визначені об'єднання людей і керівники на персональному рівні, що наділені управлінськими повноваженнями та здійснюють управлінську діяльність. *Об'єкт управління* – це окремі люди чи групи, на які скеровані організаційні, систематичні, планомірні впливи суб'єкта управління [2]. Управління може вважатися вдалим за умови, коли суб'єкт (керівник) визначив ціль взаємодії правильно, а об'єкт (виконавець) має засоби та можливість для її реалізації. В своїй діяльності менеджеру доводиться робити наголос не на стандартні рішення, а на здатність швидко і правильно оцінити ситуацію і знайти той єдино можливий в даному становищі підхід, який і є оптимальним в конкретних умовах [5].

Як висновок можна зазначити, що управлінські рішення є багатоаспектними і містять економічну, соціальну, організаційну, правову, психологічну і педагогічну складові. Успішне рішення має бути: науково обґрунтованим, цілеспрямованим, кількісно та якісно визначеним, правомірним, оптимальним, своєчасним, комплексним, гнучким, повністю оформленим. Наука управління намагається підвищити ефективність організації шляхом підвищення здібності керівництва до прийняття обґрунтованих об'єктивних рішень у різних ситуаціях.

Література

1. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : Навчальний посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 567 с.
2. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни „Психологія управління та конфліктологія” зі спец. 7.050201 для слухачів факультету перепідготовки кадрів Інституту прогресивних освітніх технологій. / Уклад. Н. О. Андрущенко, Л. А. Мацько. – Вінниця: ВНТУ, 2006. – 27 с.
3. Герчикова И. Н. Менеджмент: Ученик / И. Н. Герчикова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. – 480 с.
4. Герасимчук В. Г. Маркетинг. Теорія і практика / В. Г. Герасимчук. – К.: Вища пік., 1994.
5. Осовська Г. В. Основи менеджменту: Навч. посібник, для студентів вищих навчальних закладів / Г. В. Осовська. – К.: «Кондор», 2003.

Надійшла до редколегії 1.10.2009

УДК 37.0

Лодатко Є. О.

МОДЕЛЮВАННЯ РІЗНОРІВНЕВИХ РЕАЛІЗАЦІЙ ДИДАКТИЧНИХ СИСТЕМ

У статті розглядаються засади різнорівневої реалізації дидактичних систем в умовах їх функціонування в загальноосвітньому просторі. Ключові слова: моделювання, дидактична система, різнорівнева реалізація, часткові дидактики, системи навчання, технології навчання.

Лодатко Е. А. Моделирование разноуровневых реализаций дидактических систем. В статье рассматриваются основы разноуровневой реализации дидактических систем в условиях их функционирования в общеобразовательном пространстве. Ключевые слова: моделирование, дидактическая система, разноуровневая реализация, частные дидактики, системы обучения, технологии обучения.

Lodatkо E. A. Modeling of the varied level to realization of the didactic systems. In article are considered bases of the varied level to realization of the didactic systems in condition of their operation in